

Tìm m Nhà văn Nh t Linh H i An

Tác Giả: Phanxipăng

Thứ Bảy, 09 Tháng 4 Năm 2011 06:19

Nhà văn kiêm nhà báo tài năng Nh t Linh (1905 - 1963) hi n đ c an táng đâu?

Nh ng t li u kh tin cho bi t: năm 2001, di c t Nh t Linh đã đ c chuy n t Sài Gòn v chôn
 H i An.

K thay, t y t i nay, tôi ghé ph c bên b sông Hoài, h i thăm nhi u ng i đ a ph ng, k
c các cán b ngành văn hoá, thì h đ u tr i:

- H i An không có m Nh t Linh!

Nh t Linh Nguy n Tấn ng Tam (1905 - 1963).
Tranh: Nguy n Gia Trí

Nh t Linh mang h tên th t là Nguy n Tấn ng Tam, chào đ i ngày 25-7-1905 (t T) t i th tr n
C m Giàng, huy n C m Giàng, t nh H i Đ ng. Tuy nhiên, em ru t c a Nh t Linh là Nguy n
Th Th vi t trong H i ký h Nguy n Tấn ng (NXB Sóng, Sài Gòn, 1974) r ng th căn c c c a
anh mình ghi ngày sinh 1-2-1905 do Nh t Linh t ng làm l i gi y khai sinh nh m đ tu i đ thi,

ch th c t năm sinh i là 1906 (Bính Ng). C n thêm r ng nguyên quán c a Nh t Linh là làng C m Phô, huyện Đ n Bàn, t nh Qu ng Nam; hi n th i là ph ng C m Phô, thành ph H i An, t nh Qu ng Nam.

Th i h c sinh tr ng B i H N i, Nguy n T ng Tam đã đăng th trên báo Trung B c Tân Văn và đăng bài bình luận Truy n Ki u trên t p chí Nam Phong. Năm 1923, thi đ ti u h c, r i k t hôn v i Ph m Th Nguyên, quê làng Ph ng Đ c (1). Năm 1924, h c y l n m thu t H N i, nh ng ch th i gian ng n thì b . Năm 1926, vào mi n Nam, đ n qua Cao Miên t c Campuchia. Năm 1927, sang Pháp, nghiên c u ngh báo và ngh xu t b n. Năm 1930, t t nghi p c nhân khoa h c giáo khoa chuyên ngành lý hoá t i Pháp.

Tr v n c, Nguy n T ng Tam d y h c t i các tr ng Thăng Long và Gia Long H N i. Năm 1932, làm giám đ c báo Phong Hoá. Năm 1933, thành l p T L c Văn Đoàn g m b n thân Nh t Linh và Khái H ng (Tr n Khánh Gi còn g i Nh t Linh), Hoàng Đ o (Nguy n T ng Long), Th ch Lam (Nguy n T ng Lân), Tú M (H Tr ng Hi u), Th L (Nguy n Th L). Sau, T L c Văn Đoàn thêm Xuân Di u và Tr n Tiêu (2). Năm 1936, t Phong Hoá b đóng c a, t Ngày Nay k t c phong trào.

Năm 1938, Nh t Linh l p Đ ng H ng Vi t, r i đ i tên thành Đ ng Đ i Vi t Dân Chính. T y, T L c Văn Đoàn công khai ch ng Pháp. Năm 1941, t Ngày Nay b đóng c a. Năm 1942, Nh t Linh đ t qua Qu ng Châu, Trung Hoa, b b t giam 4 tháng, ho t đ ng trong Vi t Nam Cách M ng Đ ng Minh H i, g i t t là Vi t Cách. Năm 1945, Nh t Linh tr v n c, H Hà Giang th i gian ng n l i n quay l i Trung Hoa, ch đ o Hoàng Đ o, Khái H ng, Nguy n Gia Trí và Nguy n T ng Bách t c b n báo Ngày Nay t i Hà N i. Tháng 5-1945, t i Trùng Khánh, Trung Hoa, Nh t Linh sáp nh p Đ ng Đ i Vi t Dân Chính và Đ ng Vi t Nam Qu c Dân thành Đ ng Đ i Vi t Qu c Dân, g i t t là Vi t Qu c.

Đ u năm 1946, tr v Hà N i, Nh t Linh ra báo Vi t Nam, gi ch c B tr ng Ngo i giao trong Chính ph Liên hi p kháng chi n, và đ c đ c cách tham gia Qu c h i khoá 1 mà kh i c n b u c . Cũng năm đó, đ H i ngh trù b Đà L t, Nh t Linh làm tr ng đoàn Vi t Nam đàm phán v i Pháp. Đ c c đ ng đ u phái đoàn Vi t Nam đ H i ngh Fontainebleau nh ng Nh t Linh không đi mà tr n qua Trung Hoa, tham gia thành l p M t tr n Qu c gia Th ng nh t Vi t Nam nh m ng h B o Đ i.

Năm 1951, Nh t Linh v n c, m Nhà xu t b n Ph ng Giang, tái b n sách c a T L c Văn Đoàn. Năm 1954, sang Pháp ch a b nh. Năm 1955, lên Đà L t s ng, mê s u t p phong lan.

Tìm m Nhà văn Nhà t Linh H i An

Tác Giả: Phanxipăng

Thứ Bảy, 09 Tháng 4 Năm 2011 06:19

Năm 1958, xu ng Sài Gòn, tr thành ch t ch đ u tiên c a H i Văn bút Vi t Nam. Cũng t i Sài Gòn, t năm 1958, Nhà t Linh th c hi n giai ph m Văn Hoá Ngày Nay, phát hành đ c 11 s thì b đình b n.

Năm 1960, Nhà t Linh thành l p M t tr n Qu c dân đoàn k t, ng h đ i tá Nguy n Chánh Thi và trung tá V ng Văn Đông đ o chính nh m l t đ ch đ đ c tài Ngô Đình Di m. Ngày 11-11-1960, cu c đ o chính th t b i, chính quy n đ ng th i giam l ng Nhà t Linh trong nhà riêng g n ch An Đông, đ đ nh đ a ra toà án xét x ngày 8-7-1963. Noi g ng hoà th ng Thích Qu ng Đ c, Nhà t Linh dùng đ c đ c t t vào ngày 7-7-1963, l u l i nh ng dòng tuy t m nh:

"Đ i tôi đ l ch s x . Tôi không ch u đ ai x tôi c ."

Th m danh li t sĩ - n i ti ng văn hào

Nhà t Linh trút h i th cu i, đ l i ng i v thân yêu Ph m Th Nguyên cùng 7 con g m 5 nam Nguy n T ng Vi t, Nguy n T ng Tri u, Nguy n T ng Th ch, Nguy n T ng Thái, Nguy n T ng Thi t, và 2 n Nguy n Th Kim Th , Nguy n Th Kim Thoa. Nhà t Linh còn l u cho đ i c lo t tác ph m văn h c ngh thu t giá tr , bao g m các t p truy n ng n Nho phong, Ng i quay t , Anh ph i s ng (vi t chung v i Khái H ng), Đi Tây, Hai bu i chi u vàng, Th r i m t bu i chi u, Th ng ch ng, các ti u thuy t Gánh hàng hoa (vi t chung v i Khái H ng), Đ i m a gió (vi t chung v i Khái H ng), Ng thu, Đ n tuy t, L nh l ung, Đôi b n, B m tr ng, Xóm c u m i, Dòng sông Thanh Thu , ti u lu n Vi t và đ c ti u thuy t, c b n đ ch Đ nh gió hú c a Emily Brontë.

Ngay sau khi Nhà t Linh t hu mình, nhà c m quy n thu y l p t c ra l nh chôn ông g p trong nghĩa trang chùa Giác Minh ở Gò V p vào sáng th b y 13-7-1963 mà không ch đ i con trai c c a ng i v a khu t là Nguy n T ng Vi t t Pháp v ph c tang.

Sau khi t ng th ng Ngô Đình Di m b h b , l truy đ i u Nhà t Linh đ c t ch c r t tr ng th t i sân Tao Đàn ở Sài Gòn. B y gi , vang v ng áng văn t Nhà t Linh do thi sĩ Vũ Hoàng Ch ng so n ngày 5-1-1964 mà đây là đ n k t:

Tìm m Nhà văn Nh t Linh H i An

Tác Giả: Phanxipăng

Thứ Bảy, 09 Tháng 4 Năm 2011 06:19

H i !

T Đ n tuy t thành h đ n t ch, m ng đ u ch i v i n a cu c, s còn th m danh li t sĩ T ng Tam;

Ph ng Nh t Linh h thiên nh t ph ng, l u tuy ng gác bên sông, gió v n n i t ng vãn hào h Nguy n.

Năm 1975, t i Sài Gòn, Nguy n T ng Th ch ho thiêu di c t cha, đ n g i bình tro trong chùa Kim C ng trên đ ng Tr n Quang Di u, qu n 3.

Năm 1981, qu ph Ph m Th Nguyên t Vi t Nam sang Pháp đoàn t v i các con. Bà m t năm đó, đ c an táng trong m t nghĩa trang t i th đô Paris.

Năm 2001, toàn gia quy t đ nh di đ i hài c t m Ph m Th Nguyên t Paris và cha Nh t Linh t Sài Gòn v H i An. S ki n này đ c Ph m Phú Minh t ng thu t trong bài N m c đ a v t c đ t xuân đ ng t p chí Th K 21 s tháng 7 năm 2002, và Khúc Hà Linh ghi nh n trong bài 12 năm cu i đ i c a ng i đ ng đ u T L c Văn Đoàn đ ng báo Ti n Phong 24-2-2008 r i in trong sách Anh em Nh t Linh - Nguy n T ng Tam: ánh sáng & bóng t i (NXB Thanh Niên, Hà N i, 2008).

H i An v i n m m Nh t Linh

Sau khi ti p nh n các ngu n tin trên, tôi m y l n ghé H i An, h i m t s ng i đ a ph ng v n m m Nh t Linh, đ u nghe đ p:

- H i An có t đ ng Nguy n T ng, ch không có m Nh t Linh.

Mùa hè 2010, l i v thăm ph c, tôi quy t đ nh dành th i gian tìm ki m âm ph n th lĩnh c a T L c Văn Đoàn, ng i t ng ch tr ng: "Lúc nào cũng m i, tr , yêu đ i, có chí ph n đ u và tin s ti n b ". Tho t tiên, tôi liên h v i m t s c quan ch c năng t i đây. Giám đ c Trung tâm Văn hoá - Th thao thành ph H i An là Võ Phùng cho b i t:

<http://phanxipang.com/phanxipang-pho-bang-hinh> <http://chinh-tri.com/ty> H i An.

Phanxipăng đứng mộ và chônng nhà văn Nhật Linh ở Hội An.